

Брюховецька О. А. Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя трудового навчання в умовах педагогічного коледжу / О. А. Брюховецька // Матеріали міжвузівської науково-практичної web-конференції: «Технологічна освіта: проблеми, інновації, перспективи» (м. Лисичанськ, 18 березня 2014 р.). – Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка». – Лисичанськ : ТОВ «Лисичанська друкарня», 2014. – С. 17-19

УДК 376.3 / 376.4

Брюховецька О.А.

У статті окреслено формування комунікативної компетентності вчителя трудового навчання. В умовах демократизації і гуманізації педагогічного процесу особливу важливість набувають ціннісні орієнтації – поняття, яке виражає позитивну та негативну значимість для індивіда предметів і явищ соціальної діяльності. Здібності до комунікативної діяльності вчителя трудового навчання – з роду педагогічних здібностей, тим більше, що педагогічні здібності багатьма вченими визнаються не як одичне психологічне утворення, а синтезом необхідних для успішної педагогічної роботи груп здібностей, тісно пов'язаних з загальними здібностями і деякими характерологічними якостями особистості

Ключові слова: компетентність, мотиваційно-ціннісний компонент, здібності, комунікативні уміння, сучасна освіта.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ

Основою життєвого потенціалу організації є її корпоративна культура: те, заради чого люди стали членами однієї команди; те, як будуються відношення між ними; які стійкі норми і принципи життя і діяльності організації вони розділяють; що, на їхню думку, добре, а що, погано. Все це не тільки відрізняє

одну організацію від іншої, але й істотно обумовлює успіх її функціонування і виживання у довгостроковій перспективі. Почуття ідентичності і приналежності, що розвинуті в індивідуумах і колективах, які вони утворюють, складають четвертий вимір, що надає конкретну політичну форму і значення таким абстрактним категоріям, якими здаються простір, час і знання.

В умовах демократизації і гуманізації педагогічного процесу особливу важливість набувають ціннісні орієнтації – поняття, яке виражає позитивну та негативну значимість для індивіда предметів і явищ соціальної діяльності.

Поняття ціннісної орієнтації вельми близько до загальнонавчаним поняттям установки, потреби, інтересу, відношення.

Під установкою розуміють стан схильності людини до дій заданим образом, направленість його свідомості на функціонально-визначену активність, в тому числі і комунікативну діяльність.

Ціннісне відношення до педагогічного спілкування ми визначаємо як індивідуальне, суспільно-обумовлене реагування на спілкування зі школярами.

Мотиваційно-ціннісний компонент комунікативної компетентності вчителя трудового навчання детермінується особистими якостями вчителя, а саме: людяністю, добротою, справедливістю, відвертістю, педагогічною спрямованістю, повагою до особистості учня, спостережливістю, тактовністю, ініціативою, організованістю, витримкою.

Таким чином, центральним ядром мотиваційно-ціннісного компоненту комунікативної компетентності вчителя є професійно-педагогічна спрямованість. Ми визначаємо її як особистісне утворення, яке інтегрує професійну мотивацію, ціннісне відношення до особистості учня, до спілкування з ним, педагогічне спрямування, які направлені на оптимізацію комунікативної діяльності вчителя трудового навчання.

Виконавчий компонент комунікативної компетентності вчителя – це комплекс уявлень і знань про особливості педагогічного спілкування в умовах навчально-виховного процесу з учнями, також поєднує в собі упорядковану сукупність педагогічних здібностей, вмінь та навичок.

В структурі знань вчителя трудового навчання, які визначають його комунікативну діяльність, виділяють наступні: інформованість в галузі дисциплін, які викладає, а також виховної роботи з учнями: система методичних знань; знання вікових та індивідуальних особливостей особистості учнів; інформованість вчителя трудового навчання в галузі процесу спілкування з учнями; знання про способи професійної довершеності.

Важливим підсумком в концепції комунікативної компетентності ВТН є «комунікативні здібності» та «комунікативні вміння» [1, 260 с.].

Здібності до комунікативної діяльності вчителя трудового навчання – з роду педагогічних здібностей, тим більше, що педагогічні здібності багатьма вченими визнаються не як одичне психологічне утворення, а синтезом необхідних для успішної педагогічної роботи груп здібностей, тісно пов'язаних з загальними здібностями і деякими характерологічними якостями особистості [3, с. 76].

Проектно-конструктивні здібності являють собою індивідуально-типологічні можливості ціле полягання, прогнозування, планування, спілкування.

Організаторські здібності пов'язані зі здібністю організувати первинний контакт з класом, з організацією спілкування в різних ситуаціях діяльності, з керівництвом спілкування в розвиваючому педагогічному процесі [2, 22 с.].

Якщо проаналізувати перераховані вище здібності, то стає явним, що всі вони так чи інакше пов'язані з комунікативною діяльністю вчителя, тобто спілкування є феноменом, який поєднує в собі всі педагогічні здібності.

Педагогічне спілкування вчителя в дослідженнях визначається як комунікативна діяльність, яка спрямована на оптимізацію навчально-виховного процесу і відносин між вчителем, учнями та учнів між собою, що сприяє формуванню і розвитку особистості школяра як суб'єкта діяльності, спілкування і пізнання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гоноболин Ф.Н. Книга об учителе. – М.: Просвещение, 1965 – 260 с.
2. Желанова В.В. Развитие профессиональной готовности учителя к педагогическому общению с учащимися: Автореф. дис. канд. психол. наук – М., 1994. – 22 с.
3. Слостенин В.А. К вопросу о профессиограмме учителя общеобразовательной школы // Сов. Педагогика – 1973. № 5 – с. 64.
4. Урок у середніх спеціальних навчальних закладах. – К. : Вища школа. – 1974.
5. Фіцула М.М. Педагогіка. Навч. Посібник для студентів педагогічних навчальних закладів. Тернопіль: підручники і посібники. 1996. – 140 с.
6. Яценко Т.С. Активная социально-психологическая подготовка учителя к общению с учащимися. – К.: Освіта, 1993 – 208 с.